SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2552

av Ann-Sofie Alm (M)

Svensk innovationskraft för framtidens försvarsförmågor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att initiera finansierade pilotprojekt för snabb utveckling av kritiska försvarsförmågor och tjänster, med fast pris kopplat till uppnådda delmål, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att se över möjligheterna att ge operativa enheter utökade mandat och budgetramar för att direkt kunna beställa förmågor och tjänster från industrin i fred, vid kris och under höjd beredskap och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att inrätta en nationell samordningsfunktion med tydliga beslutsmandat mellan Försvarsdepartementet, Försvarsmakten, Försvarets materielverk (FMV) och Myndigheten för civilt försvar (MCF) och med ansvar för att snabbt realisera nya industriella förmågor och tjänster, inklusive rymdbaserade förmågor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkta möjligheter för svenska små och medelstora företag att agera som huvudleverantörer av kompletta försvarsförmågor och tjänster, för att skapa konkurrens och redundans och minska sårbarheter i försörjningskedjorna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Sveriges framtida försvarsförmåga är beroende av att ny teknik, innovation och industriell kompetens snabbt kan omsättas i praktiskt användbara lösningar. Det kräver kortare beslutsvägar, effektivare upphandlingar och bättre förutsättningar för svenska företag att bidra till försvarsutvecklingen av såväl det militära som det civila försvaret.

Svenska små och medelstora företag besitter ofta specialistkompetens och innovationsförmåga som inte tas till vara fullt ut. Genom finansierade pilotprojekt med tydliga leveransmål och ersättning kopplad till uppnådda resultat kan staten främja utveckling, minska genomföranderisker och skapa bättre förutsättningar för nya leverantörer.

Det behövs även bättre förutsättningar för operativa enheter att snabbt få tillgång till nya förmågor och tjänster. De som verkar i den operativa verksamheten har ofta bäst förutsättningar att identifiera konkreta behov och bedöma vilken nytta nya lösningar kan tillföra.

För att möjliggöra en snabbare utveckling och anskaffning av nya försvarsförmågor krävs också en tydligare nationell samordning. I dag berör utvecklingen av nya förmågor, jämte Försvarsmakten och departementen, ofta flera myndigheter med bland annat Försvarets materielverk (FMV) och Myndigheten för civilt försvar (MCF), vilket kan medföra långa beslutsprocesser och otydlig ansvarsfördelning. En nationell samordningsfunktion med tydliga beslutsmandat och ett uttalat ansvar för att driva utvecklingen framåt skulle kunna bidra till kortare ledtider och ett mer sammanhållet genomförande. Samordningen bör omfatta både militärt och civilt försvar samt inkludera en tydligare samverkan med svensk industri.

Ett angeläget område är rymdbaserade förmågor, vilka utgör ett allt viktigare område för Sveriges säkerhet och försvar. Satellitkommunikation, rymdbaserad övervakning, lägesbild och informationsinhämtning är exempel på förmågor som får ökad betydelse för såväl militärt som civilt försvar. Det är därför centralt att även rymdområdet omfattas av en nationell samordning med förmåga att omsätta behov i konkreta lösningar.

Slutligen behöver svenska små och medelstora företag ges bättre möjligheter att konkurrera om rollen som huvudleverantörer av kompletta försvarsförmågor och tjänster. Företagens roll bör inte begränsas till att enbart vara underleverantörer till ett fåtal större etablerade aktörer. Genom att öppna upp för fler huvudleverantörer kan staten skapa ökad konkurrens, stärka innovationskraften och minska beroendet av

enskilda leverantörer. En bredare och mer diversifierad industriell bas bidrar dessutom till ökad redundans, robustare försörjningskedjor och stärkt nationell handlingsfrihet.

Staten bör skapa förutsättningar för ett mer innovativt och konkurrenskraftigt försvar där svenska företag ges möjlighet att utveckla och leverera framtidens försvarsförmågor. Genom snabbare beslutsprocesser, resultatbaserade pilotprojekt, ökat operativt handlingsutrymme och tydligare nationell samordning kan Sveriges försvarsförmåga stärkas samtidigt som den svenska försvarsindustrins innovations- och leveranskapacitet utvecklas.

Ann-Sofie Alm (M)